

Архітектурно-містобудівні засоби вирішення деяких задач сталого розвитку Гощанської селищної територіальної громади Рівненської області

Віталій Коробчук, студент¹, Надія Шебек, доктор архітектури, професор, завідувач кафедри містобудування²

¹ Київський національний університет будівництва і архітектури, 03037, м. Київ, проспект Повітряних Сил, 31, Україна

АНОТАЦІЯ

Досліджено особливості сталого розвитку територіальних громад. Відзначено, що сталий розвиток територіальних громад включає в себе економічну, соціальну та екологічну складові. Ці компоненти взаємопов'язані, тому запропоновані засоби їх покращення будуть комплексно впливати на кожен з них.

Ключові слова: *сталий розвиток, територіальні громади, економічний розвиток, соціальний розвиток, екологічний розвиток.*

ВСТУП

Гощанська селищна територіальна громада знаходиться в південно-східній частині Рівненської області. Її адміністративний центр – селище Гоща примикає до магістралі М06 міжнародного значення. На даний момент громада має декілька проблем, такі як трудова міграція населення, висока тіньова зайнятість, не оптимізована мережа закладів освіти, клубних установ та бібліотек. Також в центрі селища знаходиться велика нефункціонуюча територія, яка раніше була військовою частиною.

МЕТА РОБОТИ

Дослідити деякі способи вирішення наявних проблем Гощанської селищної територіальної громади Рівненської області в контексті сталого розвитку.

АНАЛІЗ ДОСЛІДЖЕНЬ ПОПЕРЕДНИКІВ

Дослідженням сталого розвитку територіальних громад, регіонів, міст, присвячена велика кількість наукових праць, які підходять з різних точок зору до цього питання. Було проаналізовано деякі з них і виявлено ключові аспекти.

Сталий розвиток громад має на меті досягнення соціальної справедливості, економічної стабільності та ефективного використання природних ресурсів з метою збереження довкілля [1]. Одним із ключових аспектів сталого розвитку є забезпечення рівності та справедливості для всіх мешканців громади. Це включає створення рівних можливостей для доступу до освіти, охорони здоров'я та інфраструктури. Окрім того, громади можуть ініціювати та підтримувати соціальні програми, спрямовані на покращення якості життя [1]. Участь місцевих жителів у прийнятті рішень сприятиме більш якісному управлінню та зниженню конфлікту інтересів.

Досягнення мети 11 Цілей сталого розвитку – "Сталий розвиток міст і громад" – передбачає покращення процесів містобудування та управління громадами, дотримуючись принципів інклюзивності, безпеки та сталості. Крім того, це дозволить уникати ризиків, які можуть негативно вплинути на якість життя населення [1].

К. М. Бліщук у своїй статті досліджує особливості сталого розвитку територіальних громад у контексті децентралізації. Вона підкреслює важливість створення самодостатніх громад, здатних забезпечувати стабільне

покращення якості життя [2]. О. В. Безуглий у своїй дисертації "Територіальна громада в Україні: напрями та чинники сталого розвитку" зазначає, що ініціативи світових лідерів у сфері сталого розвитку покладаються на місцеве самоврядування як найбільш ефективну форму управління на місцевому рівні [3].

О. І. Васильєва та Н. В. Васильєва досліджували концептуальні підходи до сталого розвитку громад, зокрема, на прикладі Корсунь-Шевченківської громади Черкаської області. У селі Виграїв планується створення Центру сталого розвитку, який активно залучає молодь до інформаційно-просвітницької та практичної діяльності. Проект реалізується за підтримки Черкаського державного технологічного університету, який надає методичну та інформаційну допомогу. У заходах вже взяли участь 550 осіб, з яких 60% – жінки, 40% – чоловіки. Створено 20 нових робочих місць, а для 200 місцевих мешканців організовано екологічні активності. Проект викликав зацікавленість у ще 15 громадах, які планують створити подібні центри на своїй території [4].

Накопичений досвід може бути корисним для вирішення низки проблем Гощанської селищної територіальної громади Рівненської області.

ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ

4.1. Проблема трудової міграції та високої тіньової зайнятості.

Створення нових робочих місць: Як показує приклад створення Центру сталого розвитку в с. Виграїв, організація подібних центрів може стати платформою для працевлаштування місцевих мешканців. Відкриття екологічних, соціальних чи культурних підприємств сприятиме створенню офіційних робочих місць, що зменшить тіньову зайнятість.

Навчальні та просвітницькі програми: Партнери проекту можуть сприяти проведенню освітніх заходів, які допоможуть місцевим жителям отримати нові навички та знання для роботи в легальній економіці. Важливо залучати місцеву громаду до програм перекваліфікації та підтримки підприємництва.

Підтримка соціальних ініціатив: Розвиток соціальних програм, що сприяють підвищенню якості життя, допоможе створити стимули для молоді залишатися у громаді, що зменшить трудову міграцію. Соціальні ініціативи, спрямовані на покращення умов життя, можуть залучити державну та приватну підтримку.

4.2. Неоптимізована мережа закладів освіти, клубних установ та бібліотек

Оптимізація закладів через інтеграцію та модернізацію: Використовуючи досвід підтримки Центру сталого розвитку у Виграєві, можна інтегрувати освітні заклади та клуби в сучасні центри, що забезпечують культурні, освітні та громадські послуги на одному майданчику. Такі центри можуть бути більш ефективними з точки зору ресурсів і сприяти активнішому залученню місцевих жителів.

Створення бібліотек найкращих практик: Як показує проєкт у Виграєві, важливо створювати бази даних і бібліотеки найкращих практик. Освітні та культурні установи можуть працювати за моделлю обміну знаннями та досвідом, що підвищить їх ефективність та актуальність.

Рисунок 1. Схема доступності закладів освіти в Гошанській селищній територіальній громаді Рівненської області

Залучення місцевої молоді до активної діяльності: Як показав приклад з Виграєва, залучення молоді до організації просвітницьких і демонстраційних заходів може оживити роботу клубів і бібліотек. Важливо розвивати культурну активність та соціальні ініціативи, що заохочують місцевих жителів до участі.

4.3. Нефункціонуюча територія колишньої військової частини

Ревіталізація території під громадські або екологічні проєкти: Як у випадку з Виграєвом, можна використати нефункціонуючу територію для створення Центру сталого розвитку, бізнес-центрів або рекреаційних зон. Це сприятиме розвитку громади, створенню нових робочих місць і зростанню якості життя населення.

Рисунок 2. Закинута військова частина 2018 р. (фото Oleg Kostyukevich)

Громадські консультації та залучення партнерів: Подібно до проєкту у Виграєві, важливо залучити місцеве населення до обговорення майбутнього використання території. Це дозволить уникнути конфліктів інтересів та прийняти рішення, які відповідатимуть потребам громади. Можна також залучити партнерів для надання методичної, інформаційної та фінансової підтримки.

Інвестиції в інфраструктуру для екологічної активності: Організація зон для екологічних заходів або розвитку туризму на нефункціонуючій території може бути частиною стратегії сталого розвитку. Це забезпечить умови для відпочинку, здорового способу життя та сприятиме залученню інвесторів.

ВИСНОВКИ

Для вирішення цих проблем у селищі важливо використовувати комплексний підхід, який передбачає створення робочих місць, модернізацію інфраструктури та активне залучення громади до процесу прийняття рішень.

Список літератури

- [1] Панчишин Т., Вдовин М. КОМПОНЕНТИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ТА РЕГІОНІВ В УМОВАХ СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ВИКЛИКІВ. Економіка та суспільство. 2023. № 50. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-50-23> (дата звернення: 22.09.2024).
- [2] СТАЛИЙ РОЗВИТОК ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В КОНТЕКСТІ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЙНИХ ЗМІН | Економічний простір. Головна. URL: <https://prostir.pdaba.dp.ua/index.php/journal/article/view/1468> (дата звернення: 22.09.2024).
- [3] Безуглий О.В. Територіальна громада в Україні: напрями та чинники сталого розвитку: автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр.: 25.00.04 / О.В. Безуглий; Харків. регіон. інт. держ. упр.; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. — Харків, 2008. — 20 с.
- [4] КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД | О І Васильєва | Інвестиції: практика та досвід №8 2018 стр 74-78. Журнал Інвестиції: практика та досвід науково-фахове видання України з питань економіки та державного управління. URL: <http://www.investplan.com.ua/?op=1&amr;z=6049&am;i=14> (дата звернення: 22.09.2024).